Καθαρθώμεν τας αισθήσεις και οψόμεθα (Φώτης Κόντογλου)

Categories : ΘΕΟΛΟΓΙΑ

Date : 9 Απριλίου, 2010

Στο αποκαλυπτικό αυτό κείμενο του Κόντογλου γίνεται λόγος όχι μόνο για τη δύναμη του Αναστάντος Χριστού που δια του θείου φωτός Του καθαρίζει και αγιάζει τα πνευματικά μας αισθητήρια, αλλά και για την αιτία που κάποιοι πολεμούν και καταφρονούν την αγία ορθόδοξη παράδοση.

Ορθόδοξοι Χριστιανοί, σήμερα μας κράζει ο θεόγλωσσος υμνωδός, ο άγιος Ιωάννης ο Δαμασκηνός λέγοντας «*Καθαρθώμεν τας αισθήσεις και οψόμεθα τω απροσίτω φωτί της Αναστάσεως Χριστόν εξαστράπτοντα και χαίρετε φάσκοντα τρανώς ακουσόμεθα, επινίκιον άδοντες*». Μας κράζει λοιπόν να καθαρίσουμε τις αισθήσεις μας, για να μπορέσουμε να δούμε το Χριστό τον αναστημένο από τον τάφο. Να καθαρίσουμε τις αισθήσεις μας, γιατί **είναι ακάθαρτες, βρωμισμένες, επειδή τις μεταχειριζόμαστε για σαρκικά και υλικά πράγματα**. Και πώς, άραγε καθαρίζονται οι αισθήσεις; Αμα, καθαρισθεί η καρδιά και η διάνοιά μας με την πνευματική τροφή και με τη χάρη του αγίου Πνεύματος, θα καθαρισθούνε κ’ οι αισθήσεις μας και θα γίνουνε από σαρκικές, πνευματικές. Ο υμνωδός το λέει αυτό γιατί το διδάχθηκε από τον ίδιο τον Κύριο και Σωτήρα του που είπε στους Μακαρισμούς: «*Μακάριοι οι καθαροί τη καρδία, ότι αυτοί τον Θεόν όψονται*». Και αν καθαρίσουμε τις αισθήσεις μας, λέει πως θα δούμε το Χριστό «*εξαστράπτοντα*», με αστραπή, όχι θαμπά, αλλά καθαρότατα, αστραφτερό από το απλησίαστο φως της Αναστάσεως, «*τω απροσίτω φωτί της Αναστάσεως*». Κι’ όχι μονάχα θα τον δούμε «*τηλαυγώς*», αλλά και θα τον ακούσουμε κιόλας (γι’ αυτό πρέπει νάναι καθαρές όλες οι αισθήσεις μας) , κ’ η φωνή του δεν θάρχεται από μακρυά, να αμφιβάλλουμε αν τον ακούσαμε ή δεν τον ακούσαμε, αλλά «*τρανώς*», δυνατά.

Τις αισθήσεις μας δεν τις μολύνουμε μονάχα σαν κάνουμε μ’ αυτές σαρκικά έργα κι’ ενέργειες, δηλαδή σαν τις μεταχειριζόμαστε για τις απολαύσεις του κορμιού, **αλλά κι’ όταν τις μεταχειριζόμαστε για κάποια έργα που τα λέγει ο κόσμος «πνευματικά»**, ενώ είναι κι’ αυτά σαρκικά, και μάλιστα αυτά είναι συχνά **πιο πονηρά** από τα άλλα που φαίνονται φανερά πως είναι σαρκικά. Αυτά τα λεγόμενα «πνευματικά» έργα είναι οι πονηρές σκέψεις που κάνει ο νους μας ψάχνοντας τα θεϊκά πράγματα, και που είναι ασεβέστατες, και σε αυτές μας σπρώχνει **η υπερηφάνειά μας** και η αφοβία μας μπροστά στο Θεό, γιατί δίνουν τροφή στη

ματαιοδοξία μας επειδή **φαινόμαστε πολύξεροι στους άλλους**, ενώ ο σοφός Σολομών είπε: «Αρχή της σοφίας (δηλ. της κατά Θεόν σοφίας) είναι ο φόβος του Κυρίου». Μ' αυτά τα ψαξίματα και **με τις φιλοσοφίες**, ο χριστιανός αληθινά μολύνει τις αισθήσεις του, τις στομώνει, κι' αντί να τις κάνει πνευματικές, τις κάνει όργανα χονδροειδή, αφού μ' αυτές ερευνά χονδροειδή, υλικά πράγματα, κι' όχι πνευματικά. Γιατί, όπως είπα πριν, με όλο που αυτές οι ενέργειες φαίνονται πνευματικές, στ' αληθινά είναι σαρκικές, κατά τον απόστολο Παύλο που λέγει πως τις κάνει «*ο νους της σαρκός*», γράφοντας στους Κολοσσαείς: «*Ας μη σας κατακρίνει κανένας από αυτούς που τους αρέσει μια δήθεν ταπεινόφρονη λατρεία των αγγέλων, που βυθίζονται σε ψεύτικα οράματα και χωρίς λόγο υπερηφανεύονται με το υποδουλωμένο στην αμαρτία μυαλό τους*» (Κολοσ. β, 18). Και στους Εφεσίους γράφει: «*Αυτό σας λέω και το τονίζω, στο όνομα του Κυρίου,**να μη ζείτε πια όπως ζουν οι ειδωλολάτρες, που ακολουθούν τους μάταιους διαλογισμούς τους** . Το μυαλό τους είναι σκοτισμένο και αποξενώθηκαν από τη ζωή που δίνει ο Θεός, γιατί έχουν άγνοια, και η καρδιά τους έχει πωρωθεί*» (Εφεσ. δ, 17-18). Ποιά λοιπόν λέγει «*ματαιότητα του νοός των εθνών*»; Δεν λέγει **τα μάταια ψαξίματα που κάνανε οι φιλόσοφοι**, ας ήτανε κ' εκείνοι που φαινόνταν οι πιο πνευματικοί; Αυτά που λέγανε ήτανε σαρξ, (γιατί «*το εκ της σαρκός, σαρξ έστι*») αφού ό,τι κάνανε το κάνανε όντας «*απηλλοτριωμένοι της ζωής του Θεού*», δηλαδή το κάνανε με πνεύμα σαρκικό. Όποιος ψάχνει κ' ερευνά με αυτό το σαρκικό πνεύμα, πρώτα χάνει την παρθενική απλότητα της διάνοιας, για την οποία πρωτομακάρισε (αυτός είναι ο πρώτος μακαρισμός) ο γλυκύτατος Χριστός μας εκείνους που την έχουνε, λέγοντας «*μακάριοι οι πτωχοί τω πνεύματι*». Ύστερα, αυτός που σκαλίζει με το μυαλό του τα θεία, πειράζει το Θεό που κρύβεται από τις αδιάκριτες διάνοιες και χώνεται μέσα στο γνόφο, κι' αυτό το φανερώνει με το στόμα του προφήτη Ησαΐα, λέγοντας: «*Φανερός έγινα σε εκείνους που δε με ρωτάνε, και γνωρίσθηκα από εκείνους που δεν με ζητάνε με πονηρία*». Ο άγιος Κύριλλος Αλεξανδρείας λέγει: «*Πίστις ουκ έστι το ζητούμενον· ον τρόπον γαρ ελπίς βλεπομένη ουκ έστιν ελπίς ούτω και πίστις ερευνωμένη και ουκ έχουσα το αζήτητον, πίστις ουκ είη, κατά τον ίσον τη ελπίδι λόγον*». Κι' ο μέγας Βασίλειος λέγει: «***Το απλούν της πίστεως ισχυρότερον έστι των λογικών αποδείξεων***».

Και μολαταύτα πλήθος χριστιανοί καταγίνονται ακόμα σήμερα, και πιο πολύ μάλιστα, με τέτοιου είδους **ψαξίματα** και **έρευνες** «*απηλλοτριωμένοι της ζωής του Θεού*» όπως έλεγε ο Παύλος για τους εθνικούς, κι' **ανακατεύουνε με την πίστη**, που δεν γνωρίσανε οι δυστυχείς τί λογής πράγμα είναι, **τις επιστήμες και τις φιλοσοφίες**, και «*ψυχραίνουνε*» μ' αυτά που λένε «*την πίστη των πολλών*», κ' ενώ ο μάταιος λογισμός τους καταγίνεται με «*μάταια και ψεύδη*», **καταργούν από αλαζονεία κι' από κουφότητα την αγία Παράδοση της Ορθοδοξίας, ώστε ο χριστιανισμός να καταντήσει ένα σύστημα επίγειας ζωής, χωρίς αποκαλύψεις Αθανασίας, δηλαδή χωρίς Χριστό**. Κι' αυτοί θέλουνε να διδάξουνε τα απλοϊκά κι' αθώα πρόβατα του Χριστού που τα μακάρισε ο ίδιος σ'

όλους τους Μακαρισμούς, μα ιδιαίτερα στον πρώτο και στον όγδοο.

Τούτοι λοιπόν οι άνθρωποι πώς γιορτάζουνε Χριστόν Αναστάντα εκ νεκρών; Ξένον και παράδοξον! **Φιλοσοφούντες και επιστημούντες πιστεύουν; Μα ποιός πίστεψε ποτέ φιλοσοφώντας; Ρωτώ να μάθω. Με το Χριστό, η φιλοσοφία τελείωσε και θάφτηκε για όποιον πίστεψε σ' Αυτόν.** Ας ακούσουνε τον Παύλο που φωνάζει «*Τα αρχαία παρήλθεν, ιδού γέγονε καινά τα πάντα*». Ποιά είναι τα αρχαία; **Η ματαιότητα του νου, οι έξυπνοι κ' εύστροφοι συλλογισμοί, το να ψευδοταπεινώνεσαι ενώ η περηφάνια σου φανερώνεται από τα διανοήματά σου, όπως κάνανε προ Χριστού οι ηθικοί φιλόσοφοι και τώρα οι ηθικολόγοι Χριστιανοί**. «*Ιδού γέγονε καινά τα πάντα*». Φωνή ελπιδοφόρα του ευλογημένου Παύλου, που ξαναλέγει στη καρδιά μας, ό,τι λέγει και το «*χαίρετε*» που είπε ο Αναστημένος Κύριός του και Κύριός μας! Να, τα πάντα γινήκανε καινούρια! Γινήκανε καινούρια γιατί είναι «*καινόν και ξένον*» η Ανάσταση του Χριστού, και αυτό το «*καινούριο*» τα έκανε όλα καινούρια, επειδή κατήργησε τα παλιά. Κατήργησε τα παλιά «*ο καταργήσας τον θάνατον*», γιατί όπου δεν βρίσκεται «*ο αρχηγός της Ζωής*» βασιλεύει ο θάνατος. Κατάργησε την κατάρα της σάρκας, κ' έφερε την ευλογία του Πνεύματος. **Κατάργησε τη γνώση κ' έφερε την Πίστη** («*Δίκαιος εκ πίστεως ζήσεται*»). **Το παλιό ήτανε η Γνώση, το ψάξιμο, το να ψηλαφεί ο άνθρωπος στα τυφλά και να μη βρίσκει τίποτα. Το καινούριο είναι η Πίστη που ανοίγει τα πνευματικά μάτια του ανθρώπου και βλέπει τον Ήλιο της Δικαιοσύνης «*Χριστόν εξαστράπτοντα τω απροσίτω φωτί της Αναστάσεως*». Εκείνος φθάνει για όλα, δεν χρειάζεται πια διόλου να ψάχνει το μυαλό μας σαν των εθνικών φιλοσόφων, αφού βρέθηκε «*η οδός*»**, δηλαδή Εκείνος που είπε καθαρά και σύντομα: «*Όλα μου έχουν παραδοθεί από τον Πατέρα μου. Κανένας δεν γνωρίζει πραγματικά τον Υιό παρά μόνο ο Πατέρας· ούτε τον Πατέρα τον ξέρει κανείς πραγματικά, παρά μόνο ο Υιός, καθώς κι εκείνος στον οποίο θέλει ο Υιός να τον φανερώσει*» (Ματθ. ια', 27). «Όποιον θέλει ο Γιός να φανερώσει, να γνωρίσει τον Πατέρα». Πού πας, λοιπόν, χριστιανέ, να γνωρίσεις το Θεό και το Χριστό εσύ, ο τυφλός, ο αδύνατος, ο ακάθαρτος,**με τη δική σου δύναμη**, ενώ ο ίδιος ο Κύριος μας είπε πως μονάχα ο Πατέρας φωτίζει τη διάνοιά σου για να γνωρίσεις το Χριστό, κι' ο Χριστός για να γνωρίσεις τον Πατέρα; Και δεν πέφτεις σε προσευχή **να το παρακαλέσεις να σε φωτίσει, αλλά καταγίνεσαι με ασεβή ψαξίματα, όπως εκείνοι οι αρχαίοι που δεν είχανε ακούσει ακόμα το Χριστό να λέγει με εξουσία αυτά τα λόγια;** Κι' αλλού που λέγει «*Εγώ είμαι η θύρα, εγώ είμαι η οδός, εγώ είμαι ο καθηγητής, εγώ είμαι το φως, εγώ είμαι ο γιατρός, ο μεσίτης*» (Τιμοθ. Α, β, 2), ο ποιμήν, το ραβδί. Αυτός είναι ο «*πρωτότοκος της καινής κτίσεως*», που έκανε «*καινά τα πάντα*» κ' έκανε και «*καινούς ανθρώπους*», «*τοις εν τοις μνήμασι ζωήν χαρισάμενος*». Ναι, με την Ανάσταση του Χριστού όλα γινήκανε καινούρια. Γι' αυτό κι' ο υμνωδός λέγει με χαρά κι' αγαλλίαση «*Δεύτε πόμα πίομεν καινόν ουκ εκ πέτρας αγόνου (της φιλοσοφίας) τερατουργούμενον, αλλ' αφθαρσίας πηγήν εκ τάφου ομβρήσαντος Χριστού εν ω*

στερεούμεθα» (ελάτε να πιούμε το καινούριο ποτό, που δεν αναβλύζει θαυματουργικά από το βράχο, αλλά που είναι πηγή αθανασίας, και που αναβλύζει άφθονο από τον τάφο του Χριστού στον οποίο είμαστε στερεωμένοι) και «*Δεύτε του καινού της αμπέλου γεννήματος της θείας ευφροσύνης εν τη ευσήμω ημέρα της εγέρσεως, βασιλείας τε Χριστού κοινωνήσωμεν, υμνούντες αυτόν ως Θεόν εις τους αιώνας*» (ελάτε να μεταλάβουμε, κατά την επίσημη αυτή ημέρα της Αναστάσεως, που είναι και ημέρα της Βασιλείας του Χριστού, από το νέο γέννημα του αμπελιού, το οποίο είναι θεία ευφροσύνη, και ας υμνούμε Αυτόν ως Θεό στους αιώνες).

Αδελφοί μου Χριστιανοί, εσείς που καταγινόσαστε με τις επιστήμες και με τις φιλοσοφίες, ακούστε τον Κύριο που λέγει με το στόμα του προφήτη «*Εμένα με αφήσανε, που είμαι πηγή της ζωής, και σκάψανε κάποιους ξερόλακκους που δεν έχουνε νερό*». Και που λέγει με το δικό του στόμα στο Ευαγγέλιο «*όποιος βάλει το χέρι του στο αλέτρι μου και βλέπει πίσω, δηλαδή δεν απαρνήθηκε τη κοσμική γνώση που καταγινόντανε οι άνθρωποι πριν να έλθω εγώ στον κόσμο, δεν είναι δεκτός στη βασιλεία του Θεού*» (Λουκ. θ’, 62) . Και που είπε πάλι άλλη φορά: «*δεν βάζουνε καινούριο κρασί σε παλιά ασκιά*».

Ας καθαρίσουμε λοιπόν τη διάνοιά μας από τη θολούρα της πολύπλοκης γνώσεως, γιατί αλλιώς δεν θα δούμε το Χριστό «*εξαστράπτοντα τω απροσίτω φωτί της Αναστάσεως*», κι’ ούτε θα τον ακούσουμε να λέγει τρανώς το «*Χαίρετε*». Μάτια να τον δούμε κι’ αυτιά για να τον ακούσουμε**δεν μπορεί να μας δώσει με κανένα τρόπο η γνώση, η «κενή απάτη», αλλά μονάχα η ευλογημένη Πίστη στον Κύριο και Σωτήρα μας Ιησού Χριστό που είναι δοξασμένος στους ατελεύτητους αιώνες των αιώνων**. Αμήν.

(Πηγή: "ΟΡΘΡΟΣ")